

СПОМЕНИ НА ДИМИТЪР МЛЕКАРОВ ПО УЧАСТИЕТО МИ
В СПОРТНОТО ДВИЖЕНИЕ НА гр. РУСЕ ПРЕДИ

9. IX. 1944 год.

Като дете и юноша израстнах в квартал "Гирдапа" /около у-ще "Иван Вазов"/. Малко преди Европейската война по възрастните от мен /с 5-6 години/ съквартилци бяха изградили младежки просветителен кръжок "Гирдап" с тенденция да се превърне в квартално читалище какво бе Св.Георги /днешното "Ангел Кънчев"/. След войната особено след завръщането на Димитър Георгиев /Софийски/ кръжока засили своята дейност, като създаде хор, оркестър, издаваше списание "Маяк" имаше библиотека и пр. В желанието си и да задържи нас младите като мен и по младите от мен, които вече се бяхме запалили по модерната игра футбола купиша ни топка и ми възложиха да организирам дащата и да играем на празното място тогава между у-ще "Иван Вазов" и сегашния бул. "Г.Димитров". Ние бяхме ходили вече на старото игрище в Алеите към болницата, гдето от СК "Сава" възложиха на Борис Йорданов /Паляндрата/ да ни занимава. Няма да забравя първата организирана тренировка; наредихме се в кръг, а той от ^{срещата} среща потхвърляше топката и искаше да му я връщаше ту с глава, ту с крак, той ще подхвърли топката срещу нас, които тичешком трябваше да я посрешнем и последното положение, както той се изрази беше началото на азбуката на футбола "стоп" и "пас", а именно търкулнатата срещу нас топка трябваше да я пресрешнем с единия крак и да я ритнем с другия с желаната сила и точно в посока на него.

С кръжока нищо не излезе, защото идваха по-големите от нас като Никола Дочев, Любен Казанджиев и др. и ни безпокояха. Ние се оформихме като спортен клуб "Сила" в който играехме аз, Георги Петров, Стефан Дочев, Георги Христов, Ангел Ангелов, Емил Поборников, Хайнрих и Оскар Валаджи, Върбан Александров, Емил Константинов, Ангел и Върбан Асенови и др. Ние сами играехме и нямахме никакво ръководство, този типичен махленски клуб съществуваше няколко месеца и често сменяхме името на клуба /докато беше годна топката/. Изредиха се за нашия квартал "Сила", "Орел", "Слава" и "Рила". Ходихме да играем на поляната гдето е днес ТКЗС-Пазаря. Преди това

там играеша СК "Максим Горки"; Понеже там идваха и от други съседни махали ние си направихме отвесни гереци написахме ги **Рила** с ях големи букви и ги носихме и връщехме в къщи след игри. Много от нас преминаха в по-големите вече клубове и постепенно се оформиха като добри състезатели. От тях продължиха да играят в организираните клубове **Върбан Александров в "Раковски"**, **Ангел Асенов в "Напредък"** и пр. В нашата махала през 1925 годи. се оформи първият "Бенковски" със седалище около площада "Гирдап"/днешните улици **Скобелева**, "**Богомил**" и "**Ас.Златаров**" / и в последствие с канцелария **по ул. "Скобелева"** след пресечката ул. "**П.Берон**" **В** състава на отбора **в**лизаха **Владимир Малджиев, Янко Парашкевов, Златан Златанов, Трифон Пухлев, Йордан Тюлев, Димитър Търпоманов, Тонко Тодоров** и др.

През ваканцията на 1925 год. аз се разболех тежко и преостанових да играя футбол, тъй като бях изостанал от другарите си, а освен това се увличах повече към колоезденото, което по тези години беше в своя разцвет. Велосипед се научих да язда през 1922 год. като взимах под наем от частните велосипедни ателиета които съществуваша тогава, а в последствие си купих и личен. Интересна е историята на покупката на първият ми велосипед. Аз имах цигулке и вземах уроци, но това занимание не ми се нравеше. Моят съученик **Борис Зисман** имаше стар велосипед, който продаваше и намери копувач на моята цигулке и аз дадох цигулката и малко горница, взех велосипеда и в дома се върнах всемо с цигулка с велосипед. Глъчката беше голяма, но накрая след обещание от моя страна, че ще се занимавам сериозно с уроците си и нищо друго няма да се занимавам, не ме заставиха да върна велосипеда. Записах се член на колоездачното дружество 1923-24 година. Увлечен в това занимание аз купих и второ, а след това и трето, и ги давах на другарите си под наем в махлата. **В** колоездачното д-во **по**могах на **бай Мильо Станков**, който беше ту касиер, ту домакин и в неговото ателие беше и канцеларията на дружеството. Моята активност стана причина да се оформя като обществен спортен деятел. Повод за това справедливото застъпничество на **ба й Мильо** пред общото събрание на **дружеството** през 1926 год. да **бъ**да включен в групата от 45 души, която ще пре-

доставява дру жеството на събора в Хасково, а първоначално не бях предложен. По този случай си купих нов състезателен велосипед "Гьорике" с дървени капли/шини/ и с него участвах на събора в Хасково, като бях на един от най-отдалечените постове. Понеже бях привърженик на колотуризма, аз продадох този състезателен велосипед на Бекир Алиев и си купих шосеен "Олимпик". От ~~учебната~~ 1927-8 год. до 1931 год. следвах свободния университет и завърших висшето си образование. През студентските си години колелото беше с мен и го ползвах в много излети. След завръщането си в Русе веднага се включих в колоездачното д-во. При строежа на земния колудром-юнашко игрище през 1924 год. взех дейно участие, а така също и при направата на първата циментова писта през 1932 год. когато вече бях избран за титуляр-секретар на колоездачното -дво. Средствата за бетонирването набавихме с заем от тогавашната Популярна банка а за погасяването му, пузнахме бонове по 50 лева , заем от членовете и тухлички по 1 лв. В това време се разгоря борбата в нашето д-во и понеже междуременно бях остранин от д-вото, то на възпomenателната плоча вместо секретар председателя на дружеството Янко Мянков ме смъква за съветник. От 1-4 юли 1932 год. участвах в първия групов /14 души/ общ колоездачен излет на БКС до Шипченския манастир и Казанлък за което имам съответно свидетелство № 58 и значка. По това време нашите ~~жива~~ бегачи бяха бедни младежи Върбан Витанов, Бекир Алиев и др. без постоянна работа и нямаха прилично външно облекло. БКС започна да провежда състезания с разменено гостуване /нещо като кръгова система/ и в този си вид трябваше да ходят и преставят Русе в другите градове. Дружеството заангажирано с циментирането на пистата не можеше да задели средства и да им набави представително облекло и по мое предложение не се явихме на едно състезание и с икономисаните средства им набавихме каскети и униформи. Бях обвинен че съм съботирал съюзните мероприятия и причеслен към недовлните от съюзната политика русенци. В началото на моето членуване на БКС аз виждах само спортната дейност но в последствие се убедих, че в живота и борбите нао организацията

играе роля грубия материализъм на велосипедните представители и казионщината от военните, и автоматически застанх на страната на младите жадуващи за повече чист спорт. С този идеалистичен мироглед няколко случки ме възмутиха и през външния блясък на любимата организация аз виждах и скритите домогвания и нечестните средства с които си служиха за овладяване на дружествата и съюза. Такава още през 1926 год. отивайки на събора в Хасково, след престигането на гара Раковски/днешния Димитровград/, понеже някой от съюзните ръководители начело с генерал Шкойнов не яздиха велосипеди ни наложиха да вървим пешком от гара Раковски до Хасково. Ние младите бяхме тръгнали яздеком но бяхме върнати, с изключение на няколко души, които бяха напред и между които беше и нашия другар Димитър Иванов /Черното/ който отбиваше военната си служба като трудовак. Войвода на дружеството ни бе кап. Желю Господинов началник на трудовото поделение в Русе. След пристигането в Хаскова на площада гдето бяхме строени пред всички Желю Господинов нанесе побой над Черното с шамари и ритници за гдето се бе отклонил. Други случай на подлост, интриганство и опит за злепоставяне лично мен, което ме отврати преживях през 1932 год. В русе бяха дошли анкетьори от БКС, които провеждаха анкетата в хотел "Тетевен". Те изпратили пазача на колодрума да ме повика от митницата да се явя пред тях и да ми донесе бележка да им поръчам от Румъния пудра за жената на единия акетьор. Бележката вместо да се донесе на мен, а занесена на управителя на митницата, който ме извика и поиска обеснение, такаъв ли контрабандист, служител ще стана. Аз му отговорих, че те могат да искат всичко, но аз ще отговарям само тогава когато извърша или се опитам да извърша нещо. Този компетентен отговор нареса на управителя на митницата Михаил Кънчев и той ми подаде занесената му бележка, като ми каза да преценя с какви хора съм се заловил да работя. Най-много обаче се възмутих от приомите и бруталността на ген. Здравко Георгиев през време на конгреса през 1932 год. Като делегат на този конгрес бяз избран от Пленума за секретар на конгреса, обаче при откриването на същия за председател на конгресното бюро беше предложен друг а не

посочения от Пленума председател и аз станах и заявих, че не приемим да бъде секретар на натрапено бюро. Тогава ген. Здравко Георгиев ~~се~~ заявявайки ~~че~~ аз плувам в техни води предложи и за секретар беше избран Ивн Рожев от гр. Враца. В чии "води" и какви "води" стана ясно на другия ден когато русенските и по-голяма част от софийските и други делегати които бяхме заели левия ъгъл на конгресната зала /офицерското събрание/ със своите изказвания и апострофиране искаха ме сметка от съзнатата управа за злоупотребите и лошото ръководство. Явно засегнат ген. Здравко Георгиев се отпрати към нас и разпервайки ръце очерта кръг около нашата група и с думите, "Този ъгъл вее на левичарство". Аз се изправих срещу него и му креснах в лицето че не може да обижда синът на един инвалид на Родината, а той ме потупа по рамото и каза: "Младо не се лъти". На това аз отърсих рамото си с ръка и му отвърнах, че тук няма млади и стари, а равноправни делегати и всеки трябва да отговаря за делата си. Той скръцна с зъби и отиде към сцената. Ние приехме друга тактика да не им опонираме повече, а да ги провалим с избора. Но на другия ден при избора не се подчинявахме да опразним салона и да не следим какво става, а той заявявайки че ще искаме да напуснем, но няма да можем повика дежурния офицер, и той му нареди да дойдат войници, ~~какви~~ които ни откараха в мазата. Разбира се те "спечелиха" избора а нас след един час ни пуснаха. Отзвук от този конгрес и анкетата беше, че мен, бай Милчо Станков, адвоката Аспарух Емануилов, Давид Бенрей, Коста Никушев и Никола Стойчев изключиха от съюза за две години. След изтича не на този срок аз подадох молба до УС да ми обеснят каква е била противоуставната и противдружествената дейност за да не греша и за в бъдаще. Отговор разбира се не получих. След този конгрес БКС и русенското д-во неможаха да се съвземат и останаха не спортни а казионни, парадни организации в служба на открития вече фашизъм в нашата страна. Младехите проявяваха повече интерес към другите спортни организации и другите видове спорт.

След завършване на висшето си образование през 1931 год. бях назначен в русенската митница, гдето стажувах заедно със съученика ми Стефан Матлиев, един от основателите и играчите на Спортен клуб "Левски". С него отидохме на забава в кафене България /днешния ресторант "Пристаи/ уреждана от СК "Левски". Познавайки ме като ревностен колоездачен деятел бях посрешнат и привлечен от другарите за активист на клуба. Помагах предимно в финансовите мероприятия. Както всички клубове, така и "Левски" набираше средства от провежданите мероприятия защото буржоазната тогава власт не подпомагаше спортните организации.

През мое време уредихме една лотария с главна печалба радиоапарат, устройвахме концерт на Христина Морфова, масовизирахме членската маса, организирахме всички състезания с вход, организирахме екскурзии когато футболния отбор отиваше в чужбина и ~~жак~~ всеки си плащаше. Всички деятели работеха безплатно, а играчите получаваха само храна квартира и пътни, когато отиваха на мачове извън града. Клубът им набавяше само топки и екипи, а често пъти последните се перяха и ~~кърнеха~~ от самите домашни.

Спомням си много добре, че когато през 1934 година стана дума за практикуване на бокса в "Левски"-Русе управителния съвет на клуба ми възложи на м ой финансов риск да обзаведем се ~~кцията~~ без клуба да взема финансови задължения, което и направих. От една запазена оригинална сметка за изразходванети суми по това обзавеждане се виждат първите малки грижи и мизерните условия на началото. Като треньор и състезател при нас започна Никола Караколев, който в последствие се изсели в София. През тези години особено през 1934-35 година клуба се стабилизира като организация и със своите прояви се отвърждаваше като образец на универсална спортна организация различаваща се много от останалите клубове станали роби на 11 - те футболисти. Това ярко е изразено в бр. 841 от 22.X.1934 г. на в. "Спорт", който отразява впечатленията на ротмистър Асен Лекарски за спорта в Русе. Клуба застъпваше вече здраво футбол, л.атлетика, бокса, баскетбол за жени, водните спортове, пин-понг/тенис на маса/ и др. Връзките които имах още от колоездачния съюз и познанствата ми

с редица деятели в София, Варна, Пловдив и др. градове използвах за утвърждаването ми като кореспондент /доброволен дописник/ на в. "Спорт"/и член на лекоатлетическият комисарият в Русе заедно с Минчо Султанов и д-р В. Казанджиев. Така аз допринесох за популяризирането на бокса и леката атлетика, които не се застъпваха в други градове и още през 1934-5-6 година бяхме търсени партньори от София особено в леката атлетика, където нашите атлети преобладаваха в националния ~~жандарм~~ отбор. По отношение на футбола в. "Спорт" бр. 883 от 6. I. 1935 г. като прави преглед на по-важните събития през 1934 год. отбелязва, че токова е събитието на 25. XI. 1934 год., когато Левски - Русе бие ЧФР - Букурещ/Румъния/ с 3:0 в Русе. И действително само след една седмица ЧФР победи Рипензия и спечели купата на Румъния. От 1937 до 1940 год. "Левски" е член на националната дивизия и финалист за царската купа. От 1936 год. бях на служба в Козлудуй и когато се завърнах в Русе заварих клуба изтощен материално при изпълнение на програмите и преситен от безпринципността и безсистемността от страна на БНСФ. Моето завръщане в Русе съвпадна с предстоящото участие на клуба за 4-ти път във финала за купата. Никой от управителния съвет на клуба не се наемаше да води отбора тъй като от федерацията беше определена сумата 5904 лева когато разноските възлизаха на 12000 лева. Председателя на клуба Стефан Радев ме замоли и възложи аз да бъда водач. Състезанието не се състоя поради моето не съгласие с машинациите на БНСФ и в резултат бяхме изключени, както клуба, така и аз. За провала на това състезание издадохме брошурата "Истината". След пресъединяването на "Добруджа" към България клубът беше реабилитиран и възтановен, обаче аз не се занимавах повече с него. Едва след 9. IX. 1944 год. когато възобновявахме дейността на "Левски" аз открих едно писмо № 336-XVI-10 от 27 април 1944 год. на БНСФ от което ми стана ясно, че другарите ми искаха да ме картотекират към клуба, но БНСФ искали да представя декларация /известен на всички прогресивни дейци полицейски прием/ за честност и благонадежност спрямо "тях". Другарите не ми дали своевременно това писмо защото знаеха, че аз пак щях да ги обезлича. През м. март 1945 год. бях повишен за управител на митницата в Логодаш-благоевградско, а влед това издигнат за контролър в София.